

До
Председателя на Научното жури
Определено със Заповед на Ректора
на МУ- Варна № Р-109-63 /15.02.2021

СТАНОВИЩЕ

от

Доц. д-р Евгения Иванова Бързашка – Христова, дм

Началник Клиника по Токсикология при УМБАЛ

**„Д-р Георги Странски“- Плевен, Директор Медицински колеж - Медицински
Университет - Плевен**

Член на Научното жури за защита на дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „Доктор” по научната специалност „Токсикология”, определено въз основа на чл.24, ал.6 и чл.30, ал.3 от ППЗРАСРБ, § 5 от Правилника за развитие на академичния състав на Медицински Университет – Варна и Решение на Академичния съвет Протокол № 40 от 29.10.2018 г., чл.44,ал.2 от ПРАС на МУ – Варна (отм.)

относно

Дисертационния труд

за присъждане на образователна и научна степен ”ДОКТОР”

Област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт

Професионално направление: 7.1. Медицина

Научна специалност: Токсикология

на тема:

**„Някои деонтологични проблеми, свързани с особеностите на
комуникацията с пациенти с остри отравяния“**

на Д-р Мариета Иванова Йовчева - Станчева,

Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна,

**Факултет „Фармация“, Катедра „Фармакология, токсикология и
фармакотерапия“**

Д-р Мариета Иванова Йовчева - Станчева, завършва с отличен успех Медицински Университет – Варна, Факултет „Медицина“, с придобити две специалности по Вътрешни болести и Клинична токсикология. Има дълъг и богат клиничен опит, като

започва трудовия си път в гр. Добрич, като ординатор във вътрешно отделение през 1983 г, а през 1984 г. вече е асистент по вътрешни болести към филиала на ВМИ – Варна в гр. Добрич. От 1991 г. е асистент по клинична токсикология към ВМА- ВМБ – Варна.

От 2010 г до 2017 г е Началник отделение по Токсохимични бедствени ситуации и детоксикация на зависими пациенти към КИЛООТ – ВМА – МБАЛ – Варна.

От 2017 г до сега е Началник отделение по Токсикология към КИЛООТ – ВМА – МБАЛ – Варна.

От 2000 г е асистент по токсикология към МУ – Варна.

Д-р Йовчева е Републикански консултант по Токсикология за Североизточна България.

Полагайки усилия за своята квалификация тя е участвала в 14 курса за специализация, от които за масови поражения с биологично оръжие, превенция и лечение на зависимости, извънбъбречно очистване на кръвта, семинар по антитероризъм и др.

През не краткия период на своето развитие, Д-р Йовчева успява да съчетава добре преподавателската и научната дейност, с тежката клинична работа, в която може да се каже, че е отличен специалист.

Темата на дисертационния труд е **актуална и социално значима**, защото третира един от най-наболените въпроси в съвременната медицина – деонтологичните проблеми, свързани с комуникацията лекар-пациент. Този проблем е особено важен в токсикологичната практика, тъй като пациентите са от различни възрастови групи и социални слоеве. Те постъпват в Клиниката с различни по степен количествени и качествени промени в съзнанието, при високата степен на спешност, което се определя и от разнообразието на токсичните нокси.

Темата **„Някои деонтологични проблеми, свързани с особеностите на комуникацията с пациенти с остри отравяния“** е анонс към стремежа за осъществяване на добра медицинска практика.

Дисертационният труд на д-р Мариета Йовчева съдържа общо 159 страници, онагледен е с 36 фигури, 20 таблици и 13 снимки. Прави впечатление добрата илюстрация на фигурите.

Написан е на ясен литературен български език в научен стил.

Дисертационният труд е структуриран правилно съобразно изискванията и включва: въведение; литературен обзор; цел, задачи и методи; резултати и обсъждане. Формулирани са 5 основни извода и 5 приноса с научен и научно-приложен.

Библиографската справка обхваща 275 източника, от които 128 на кирилица и 146 на латиница. Тя представя един съвременен поглед върху въпросите, които засягат насоката на научно-изследователския труд - деонтологичните проблеми в токсикологичната практика не само у нас, а и европейските и световни практики.

Литературният обзор е представен на 47 страници, като е направен задълбочен анализ на публикациите, свързани с темата, както у нас така и в чуждестранната литература.

Направения литературен обзор отново показва актуалността на етично-деонтологичните проблеми, свързани с правата на пациента в съвременната медицина като цяло и в отделни нейни области, специално в клиничната токсикология. От проучените научни източници се потвърждава и важността на ефективния комуникационен процес лекар – пациент.

Към проучените научни източници са посочени многобройни нормативни документи и здравни закони, както и други законови нормативи, които формират професионално етичните принципи, медицинско право и правилата за добра медицинска практика.

Целта и задачите в дисертационния труд на тема „**Някои деонтологични проблеми, свързани с особеностите на комуникацията с пациенти с остри отравяния**“ са добре формулирани, обосновани и свързани с представените литературни данни.

Поставената **цел** е обоснована чрез идентифициране на най-важните деонтологични проблеми, произтичащи от специфичните особености в комуникацията между лекар и пациент с остро отравяне и предлагане на подходи за подобряване на качеството на информирано съгласие за лечение при токсикологични пациенти. Обсъждат се някои практически подходи за избягване на етични и правно-деонтологични усложнения.

Задачите са добре формулирани във връзка с изпълнението на целта, с оглед необходимостта от съвременен подход при решаване на специфичните деонтологични проблеми при токсикологични пациенти и изработване на адекватно информирано съгласие. Формулирани са 7 актуални задачи.

Материалите и методите са пряко свързани с целта и изпълнението на поставените задачи. Те са добре описани, обяснени и онагледени и илюстрирани.

Базите за реализация на проучването са: Клиника по интензивно лечение на остри отравяния и токсикоалергии (КИЛООТ) – МБАЛ – Варна към ВМА; Спешно отделение – МБАЛ – Варна към ВМА; Консултативен кабинет към КИЛООТ – МБАЛ – Варна към ВМА; Архив на МБАЛ – Варна към ВМА.

Това са бази, в които е работила д-р Йовчева през дългогодишния си трудов стаж в Токсикологична клиника на ВМА – МБАЛ - Варна и сама е участвала в лечението, приемането, изследването, лечението и наблюдението на тези пациенти, което прави разработването на темата особено ценна.

Добре са определени включващите и изключващи критерии в проучването.

Критерии за включване на пациенти в проучването:

По документи:

1. Всички пациенти с остри интоксикации – 2010-2013 г.
2. Всички пациенти с остри отравяния с потенциална церебротоксичност – 2013-2017 г.
3. Контролна група – пациенти с алергии - 2013-2014 г.
4. Всички амбулаторни или хоспитализирани пациенти, отказали лечение – 1998-2017 г.

С устно интервю:

1. Възраст над 18 г.

Критерии за изключване на пациенти от проучването:

1. Тежък психоорганичен синдром, напр. деменция, предхождащ отравянето.
2. Хронични интоксикации, без насложена остра интоксикация.
3. Психотични пациенти в момента на провеждане на интервюто.

Методите включват ретроспективно и проспективно проучване на пациенти лекувани в КИЛООТ, към МБАЛ – Варна към ВМА, в периода 2010- 2020г., по данни на болничната документация и устно интервю.

Обработен е голям фактически материал от пациенти за 10 годишен период.

Оценката на съзнанието на пациентите е направена по клинични данни, по скалата на Рийд – Божинов (Reed Coma Scale) и по Glasgow Coma Scale (GCS).

Използвани са съвременни статистически методи за обработка и анализ на данните.

Резултати и обсъждане - резултатите са добре онагледени, със задълбочен научно обусловен анализ.

Всеки изследван показател е представен графично или в таблица, със съответната статистически значима разлика, а в таблиците са представени средните стойности и стандартните отклонения.

При обсъждането собствените резултати са добре интерпретирани и аргументирано обяснени и сравнени с публикуваните от други автори.

Изводите са базирани на обработения материал и получените резултати от изследванията на авторката.

Очертани са **5** основни **извода**, като в петия се идентифицират 3 основни рискови фактора (РФ) за деонтологични проблеми:

I. Рискови фактори, свързани с острото отравяне, които са най-важни за практиката

II. Рискови фактори, свързани с пациентите, без пряка връзка с ОИ коморбидност, особено психиатрични заболявания, недеklarирани суицидни намерения - социални, професионални, семейни, културни и религиозни, езикови и др. фактори.

III. Рискови фактори, свързани с медицинския персонал, организацията на работа и актуалните закони и разпоредби.

Те отразяват същността на научно-изследователската разработка по темата и могат да бъдат в помощ на работещите в системата медици.

Набелязани са **5 приноса** с оригинален научен и научно-приложен характер, като деонтологичните проблеми в клиничната токсикология се разглеждат за първи път в България.

Направени са в края на дисертационният труд **5 приложения**, важни за практиката и обучението по Клинична токсикология, което все още не е заело престижното си място в програмите по медицина, а мисията на Висшите Училища е да се разпространяват знания и умения сред студенти и специализанти.

Авторефератът е оформен съобразно изискванията, като отразява адекватно съдържанието на дисертационния труд.

Във връзка с тематиката са отразени 11 публикации, в научни списания, свързани с дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на тема „Някои деонтологични проблеми, свързани с особеностите на комуникацията с пациенти с остри отравяния“ е плод на дългогодишна задълбочена работа на Д-р Мариета Иванова Йовчева – Станчева.

Той е израз на отлично владение на клиничната токсикология на практика и теория, мултидисциплинарно диференциално-диагностично мислене и добро познаване на нормативните документи и закони, касаещи работата на лекаря.

Смятам че, с третирания в дисертационния труд научен проблем и неговите изводи и приноси, покриват напълно изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България и на Правилника за развитие на академичния състав и условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в МУ – Варна.

Това ми дава основание да дам положителна оценка и да препоръчам на уважаемото жури да присъди на Д-р Мариета Иванова Йовчева – Станчева, образователна и научна степен „ДОКТОР“, Област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт; Професионално направление: 7.1. Медицина; Научна специалност: Токсикология

28 .04. 2021 г.

Доц. д-р Евгения Бързашка - Христова, дм

